

UNIVERSITY OF
SURREY

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

TransWorld University

西南林业大学
Southwest Forestry University

“สหวิทยาการและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่เอเชีย - แปซิฟิก”
วันที่ 3-4 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทย
ที่ยั่งยืน ครั้งที่ 5

ณ ห้องประชุมวิทยากรมย์ 1 อาคารวิทยากรมย์ และคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ที่ ๓๐๓๐ / 255๘
เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพบทความวิจัย

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการการประชุมวิชาการระดับชาตินานาชาติ ราชภัฏเพชรบุรี วิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ ๕ “สหวิทยาการและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่เอเชีย - แปซิฟิก” เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงเห็นควรแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพบทความวิจัยก่อนตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) เพื่อประโยชน์ตามมาตรา 9 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์วิธีการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ที่ พ.ศ. 2546 และมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 จึงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพบทความวิจัย ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. Aurelia Luzviminda V. Gomez, Ph.D.
2. Balvinder Kaur Kler, Ph.D.
3. Hsi Hsien Liu, Ph.D.
4. Shi Rui, Ph.D.
5. ศาสตราจารย์ ดร.เสถียร บุรีภักดิ์
6. รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดรัมย์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปิฎกรักษ์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.อนนต์ ศรีวิชัยล้ำพันธ์
9. รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สิงห์รักษา
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข
11. รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.บุษยามา ศิริวิธานกุล
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ศจิวาต ณ วิเชียร
14. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มีชัย เอี่ยมจินดา
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ทิพย์ สาชลวิจารณ์

~ 2 ~

19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติา กรเพชรปราณี
21. อาจารย์ ดร.โอบยง ไต้ะทอง
22. อาจารย์ ดร.จุไรรัตน์ ดวงจันทร์
23. อาจารย์ ดร.ชัยรัตน์ ไตสีลา
24. อาจารย์ ดร.ธนศ ต่วนชมเอม
25. อาจารย์ ดร.พวงเพ็ญ ชูรินทร์
26. อาจารย์ ดร.พิสิษฎ์ มณีโชติ
27. อาจารย์ ดร.วราภรณ์ แยมทิม
28. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ ปิ่นกุ่ม
29. อาจารย์ ดร.อาคม เจริญสุข

1. ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญสิง
2. รองศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ ศิริธนาวงศ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ผ่องวิชัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภฤตชน วงศ์รัตน์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วิบูลย์ศิริกุล
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น.สพ.มหิศร ประภาสะโนบล
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ทองนิล
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานีศา แก้วสวัสดิ์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณี คอนจอหอ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ ปิยะวงค์วัฒนา
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวณา อังกินันท์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธ ไภยวรรณ
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระชัย คอนจอหอ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริตา บัวเขียว
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ นาคจัน
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภภาพร กล้าสกุล
17. อาจารย์ ดร.ญาณพัฒน์ พรหมประสิทธิ์
18. อาจารย์ ดร.หัตถทอง พรหมณี
19. อาจารย์ ดร.นวิรัตน์ ประทุมตา
20. อาจารย์ ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย
21. อาจารย์ ดร.พิชิต สุตทก
22. อาจารย์ ดร.ภัทรา จุลวรรณ
23. อาจารย์ ดร.มนัญญา ปรียวิษณุภักดิ์
24. อาจารย์ ดร.วิภาวดี เสือแก้วขาว
25. อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ แดงอ่ำ
26. อาจารย์ ดร.สุกัญญารัตน์ คงงาม
27. อาจารย์ ดร.สุคนธา สุคนธ์ธำรา

๒๘. อาจารย์ ดร.สุดารัตน์...

~ 3 ~

1. อาจารย์ ดร.สุดารัตน์ ไชยเฉลิม
2. อาจารย์ ดร.อัศภาภ มณีเต็ม

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการที่แต่งตั้งทำหน้าที่ในการพิจารณาบทความวิจัยให้มีคุณภาพตามหลักวิชาการโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานสากลนิยม

ถึง ณ วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. 255๘

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กิ่งงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ฝ่ายวิจัย

การปรับตัวของชุมชนบ้านกระซ้าขาวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

Adaptation of Ban Kra Sa Khao Community for Coastal Eruption Problem

จารุวรรณ เกษสมบุรณ์¹ และสรวรรยา ธรรมอภิพล²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร โทรศัพท์ 08-02-265446

อีเมล Jaruwan2024@hotmail.com

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรีโทรศัพท์ 08-12-558723 อีเมลsawanya@ms.su.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบจากการปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และเพื่อศึกษาการปรับตัวของชุมชนบ้านกระซ้าขาวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มชาวบ้านในชุมชนบ้านกระซ้าขาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ของข้อมูล สังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ สรุป และนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนาความผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ชุมชนเกิดขึ้นจากกระบวนการทางธรรมชาติ ซึ่งธรรมชาติที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะพื้นที่ชายฝั่ง ด้วยลมมรสุมและพายุ และภาวะน้ำขึ้นน้ำลงและการทรุดตัวของแผ่นดิน ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ 3 ลักษณะ ได้แก่ ต้นทุนการประกอบอาชีพ รายได้จากการประกอบอาชีพ และค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและสร้างเครื่องมือป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ผลกระทบด้านระบบนิเวศ ได้แก่ การลดลงของป่าชายเลนและสัตว์น้ำ ผลกระทบด้านสังคม ได้แก่ การถอยร่นและการอพยพบ้านเรือน ผลกระทบด้านคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ผลกระทบด้านจิตใจ 2 ลักษณะ ได้แก่ ความวิตกกังวลในความปลอดภัยของชีวิต และทรัพย์สิน เกิดความหวาดกลัวในการสูญเสียที่ดินที่อยู่อาศัยการปรับตัวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้านที่อยู่อาศัย โดยการยกพื้นบ้านและถมดินให้สูงขึ้น และการยกสิ่งของเครื่องใช้ให้สูงพ้นระดับน้ำที่เคยเข้าท่วมเป็นประจำ การปรับตัวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้านอาชีพ 2 ลักษณะ โดยการสร้างอาชีพเสริมรายได้ และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ การปรับตัวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง 2 ลักษณะ โดยการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ และการสร้างแนวป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้วยตัวเอง ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการรับมือกับปัญหาการกัดเซาะตลอดจนวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการฟื้นฟูพื้นที่ชายฝั่งทะเลและเป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดขึ้น และทำให้ชุมชนสามารถอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาชุมชนและทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนอีกด้วย

คำสำคัญ: การปรับตัวชุมชนท้องถิ่นการกัดเซาะชายฝั่ง

Abstract

The objective of this research was to study the causes and impacts of coastal erosion problem on Ban Kra Sa Khao coastal and to study how local community adapts itself to the coastal erosion problem. Using qualitative research methods, the study on literature review, observations and in-depth interviews of people in Ban Kra Sa Khao community, Moo 9 Tambol Baan Bo, Muang District, Samutsakorn province. The collecting data was verified by data centers method following with the content analysis and classification of data according to the study. Synthesis to obtain the overview of data under the framework of the study. To conclude and demonstrate the results of a descriptive study. The result indicated that the coastal erosion problem was occurred by natural processes which significantly impact to the changes in the coastal areas. Those processes are the strong sea waves and tidal currents conditions cause the flooding in household area. The community area was subsidence and flooded on a regular basis. Coastal erosion impact on economic in 3 aspects; higher cost of aquaculture, loss on income aquaculture dwindle, and household repairing cost and scheme construction cost to prevent and resolve the erosion problem. Coastal erosion affects the ecosystem aspects; reduction of mangrove forest and aquatic animals. Impact on social to evacuate the house retreated. Impact on quality of life in 1 aspects; stability of career. Impact on psychological in 2 aspects; the fear and anxiety of life and property safety and the fear of loss on residential land and household. The residential

การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ 5
"สหวิทยาการและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่เอเชีย-แปซิฟิก"
วันเสาร์ที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

และการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพ การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย หรือแม้กระทั่งคุณภาพชีวิต

1.3.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง และศึกษา การปรับตัวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ของชุมชนบ้านกระช้ำขาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยศึกษาสาเหตุของการกัดเซาะชายฝั่ง ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านระบบนิเวศ ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบ ด้านคุณภาพชีวิต และผลกระทบด้านจิตใจ รวมทั้งศึกษาการปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

1.3.3 ขอบเขตเชิงประชากร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษานี้ประกอบไปด้วย ชาวบ้านในชุมชนบ้านกระช้ำขาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.3.4 กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกโดยวิธีการสัมภาษณ์จากชาวบ้านในชุมชน บ้านกระช้ำขาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือได้ประสบกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาในชุมชนบ้านกระช้ำขาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีอาณาเขตติดกับชายฝั่งอ่าวไทยที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งอย่างรุนแรง รวมทั้งชาวบ้านในชุมชน ท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ชายฝั่งทะเลทั้งในเรื่องของการประกอบอาชีพประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำริมชายฝั่ง จึงทำให้พื้นที่ ดังกล่าวน่าสนใจที่จะศึกษาในประเด็นของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ด้านสังคม และด้านคุณภาพชีวิต รวมทั้งประเด็นของ การปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพ การเปลี่ยนแปลงของสภาพที่อยู่อาศัย การป้องกัน ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ในการนำไปปรับใช้เพื่อเป็น แนวทางในการปรับตัวของชุมชนพื้นที่ศึกษาและชุมชนอื่นเพื่อรับมือต่อภัยธรรมชาติการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งนำไปเป็นแนวทาง ในการวิจัยพัฒนาด้านการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งต่อไป

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและเกณฑ์การคัดเลือก

ในการศึกษานี้มีการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบไปด้วย ชาวบ้านในชุมชนบ้านกระช้ำขาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุ ตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 12 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีศักยภาพในการให้ ข้อมูลในการศึกษา และเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือได้ประสบกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดขึ้นในชุมชน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.3.1 แบบสังเกต ในประเด็นเรื่อง สภาพปัจจุบันของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นชุมชนบ้าน กระช้ำขาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

2.3.2 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ที่ประสบ กับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในชุมชนบ้านกระช้ำขาว แบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ ในประเด็นเรื่องสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น จากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่มีต่อชุมชนชุมชนบ้านกระช้ำขาวในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านระบบ นิเวศ ด้านสังคม ด้านคุณภาพชีวิต และด้านจิตใจ และในประเด็นของการปรับตัวของชุมชนบ้านกระช้ำขาวทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลง การประกอบอาชีพการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่อยู่อาศัย และการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดขึ้น

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ในการวิจัยเรื่องการปรับตัวของชุมชนบ้านกระช้ำขาวต่อปัญหาการกัดเซาะ ชายฝั่ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการกัดเซาะชายฝั่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และแนวคิดทฤษฎีการปรับตัว จากหนังสือ ตำรา เอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนด กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในชุมชนที่ประสบกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ การเตรียมแบบสัมภาษณ์ เตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และเตรียมผู้ช่วยในการวิจัย

2) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ได้แก่ การแนะนำตนเอง และบอกจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์แก่ผู้ให้ข้อมูล การถามคำถามตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา โดยระหว่างสัมภาษณ์ไม่ได้เรียงลำดับคำถามก่อนหลัง แต่ใช้คำถามที่เหมาะสมและเหตุการณ์ในการสัมภาษณ์ที่ลำดับเป็นเรื่องราว

3) ขั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บันทึกทำการบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันที และบันทึกการสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง

4) ขั้นปิดการสัมภาษณ์ ได้แก่ สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ และกล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูล หลังจากได้รับข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาศึกษา และวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามประเด็นการศึกษาและวัตถุประสงค์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลการวิจัยในครั้งนี้

2.5 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ควบคู่กับวิธีการสังเกต และการศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย ทฤษฎี และแหล่งเอกสารอื่นๆ ประกอบการศึกษา

3. ผลการวิจัย

3.1 สาเหตุและผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

3.1.1 สาเหตุของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งสาเหตุของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ชุมชนบ้านกระช้ำชาวเกิดขึ้นจากสาเหตุของกระบวนการทางธรรมชาติ ซึ่งธรรมชาติที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะพื้นที่ชายฝั่ง ได้แก่ กระแสน้ำลม มรสุม พายุ ภาวะน้ำขึ้นน้ำลง ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ลักษณะทางกายภาพของชายฝั่ง และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อกระบวนการเกิดการเคลื่อนย้ายของตะกอนชายฝั่งทะเล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายฝั่ง เกิดการงอกและเกิดการกัดเซาะของพื้นที่ ดังนี้

1) มรสุมและพายุ ทำให้เกิดคลื่นลมเคลื่อนเข้าปะทะชายฝั่ง ส่งผลให้มีการพัดเอามวลทรายออกจากพื้นที่ชายฝั่งบ้านกระช้ำชาวในช่วงเวลาหนึ่ง และจะพัดเอามวลทรายกลับมาในอีกช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งจะทำให้มวลทรายที่ถูกพัดพาออกไปจากชายฝั่ง และมวลทรายที่ถูกพัดพาเข้ามานั้นไม่สมดุลกัน

2) ภาวะน้ำขึ้นน้ำลงและการทรุดตัวของแผ่นดิน ส่งผลต่อการเคลื่อนตัวของตะกอน ดินเลน และมวลทรายบริเวณชายฝั่งบ้านกระช้ำชาว ซึ่งขณะน้ำขึ้นทำให้ตะกอน ดินเลน และมวลทรายจมอยู่ในกระแสน้ำขึ้น เมื่อถึงภาวะน้ำลงตะกอน ดินเลน และมวลทรายจะถูกพัดพาไปพร้อมๆ กับน้ำทะเล

3.1.2 ผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ชุมชนบ้านกระช้ำชาวได้รับผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านระบบนิเวศ ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบด้านคุณภาพชีวิต และผลกระทบด้านจิตใจ ดังนี้

1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ บริเวณชายฝั่งทะเลที่เกิดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งจะสูญเสียความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามตามธรรมชาติ ทำให้ส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายต่อสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยเฉพาะสาขาการประมงชายฝั่ง ซึ่งเป็นอาชีพและรายได้หลักของชุมชนบ้านกระช้ำชาว ทั้งนี้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของชาวบ้านในชุมชนบ้านกระช้ำชาว 3 ประการสำคัญ ดังนี้

1.1) ต้นทุนจากการประกอบอาชีพ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากป่าชายเลนถูกน้ำกัดเซาะทำลายได้รับความเสียหาย ป่าเสื่อมโทรมลง สัตว์น้ำน้อยลง ชาวบ้านซึ่งประกอบอาชีพประมงชายฝั่งต้องออกเรือไปทำประมงยังพื้นที่ห่างไกลจากชายฝั่งมากขึ้น ทำให้ต้องเพิ่มต้นทุนน้ำมันที่มีปรับราคาสูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจโลก

1.2) รายได้จากการประกอบอาชีพ เนื่องจากปัญหาของป่าชายเลนถูกผลกระทบจากน้ำกัดเซาะทำลายได้รับความเสียหาย ป่าเสื่อมโทรมลง สัตว์น้ำลดน้อยลง ทำให้ชาวบ้านชุมชนบ้านกระช้ำชาวซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง

จับสัตว์น้ำได้น้อยลง สูญเสียรายได้ รายได้ลดน้อยลง และในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มต้นทุนในการเติมเชื้อเพลิงน้ำมันในการออกประมงต่างถิ่นและไกลยิ่งขึ้น

1.3) ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและสร้างเครื่องมือป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อเกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ที่ดิน ที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่งชุมชนบ้านกระช้ำขาว ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านที่ต้องสูญเสียที่ดิน ที่อยู่อาศัย และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ได้แก่ การถมดิน การยกพื้นบ้านให้สูงขึ้น การทาสีบ้าน และต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการป้องกันที่ดินที่อยู่อาศัยจากน้ำทะเลกัดเซาะ ได้แก่ การปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น การทำคันกันดินตามแนวตลิ่ง ริมบ้านชายฝั่งทะเล ไม่ให้ดินทรุดตัวในภาวะน้ำท่วมเนื่องจากน้ำขึ้นน้ำลง

2) ผลกระทบด้านระบบนิเวศ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ได้แก่ ชายหาด ป่าชายเลน ภูเขาทะเล แนวปะการัง ความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตในทะเล และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงห่วงโซ่อาหาร ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ชุมชนบ้านกระช้ำขาว พบว่า การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศซึ่งทำให้เกิดการลดลงของป่าชายเลนและสัตว์น้ำ โดยปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ส่งผลกระทบต่อป่าชายเลนบริเวณชุมชนบ้านกระช้ำขาวถูกคลื่นลม และกระแสน้ำกัดเซาะจนได้รับความเสียหาย ต้นไม้ถูกคลื่นซัดจนถอนรากถอนโคน ทำให้ส่งผลทำให้ปริมาณสัตว์น้ำลดน้อยลงไปด้วย เนื่องจากป่าชายเลนที่อยู่อาศัยและเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น ปู กุ้ง หอย ปลา ซึ่งเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญในการประกอบอาชีพประมงที่เป็นอาชีพหลักของชาวบ้านในชุมชนบางกระช้ำขาว

3) ผลกระทบด้านสังคม ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ส่งผลกระทบต่อเกิดการถอยร่นบ้านเรือน และอพยพออกจากบ้านเรือนที่อยู่ติดชายทะเลไปอาศัยอยู่ในที่ดินของวัดแทน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดน้อยลง มีการย้ายถิ่นฐาน เปลี่ยนที่ทำงาน และเปลี่ยนแปลงอาชีพ ได้แก่ การถอยร่นและการอพยพบ้านเรือน ซึ่งชุมชนบ้านกระช้ำขาวได้ประสบกับปัญหาการกัดเซาะ เนื่องจากกระบวนการทางธรรมชาติ ได้แก่ ภาวะน้ำขึ้นน้ำลงที่จะส่งผลทำให้น้ำทะเลเข้าท่วมบ้านเรือนเป็นประจำ แต่ชาวบ้านก็พยายามสร้างแนวป้องกันเพื่อที่จะให้บ้านเรือนของตนเองสามารถอาศัยอยู่ในพื้นที่ดั้งเดิมได้ เช่น การยกพื้นบ้าน การถมดินให้สูงขึ้น การสร้างคันกันที่ดิน และการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น เป็นต้น แต่ชาวบ้านบางส่วนก็ไม่สามารถป้องกันที่ดินของตนเองได้ ทำให้ต้องถอยร่นบ้านเรือนให้ไกลจากชายฝั่งทะเลมากยิ่งขึ้น และมีบางครอบครัวที่ต้องอพยพบ้านเรือนจากบ้านริมชายฝั่งทะเลไปอาศัยอยู่ในที่ดินของวัดแทน

4) ผลกระทบด้านคุณภาพชีวิต ด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ซึ่งจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลน เนื่องจากสาเหตุคลื่นลมและพายุทำให้ป่าชายเลนถูกทำลาย ส่งผลทำให้สัตว์น้ำลดน้อยลงชาวบ้านในชุมชนซึ่งประกอบอาชีพประมงชายฝั่งเป็นหลักไม่มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ รายได้ลดลง ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิต และคุณภาพชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

5) ผลกระทบด้านจิตใจ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ส่งผลให้เกิดความสูญเสียที่ดิน ทรัพย์สิน บางครอบครัวต้องมีการถอยร่นบ้านเรือน และอาจต้องอพยพบ้านเรือนไปยังที่อยู่ใหม่ มีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิต เกิดความวิตกกังวลในการประกอบอาชีพ ซึ่งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อชาวบ้านในชุมชน ดังนี้

5.1) ความวิตกกังวลในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความวิตกกังวลในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของตน ทั้งที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย เกิดความหวาดกลัวต่อภัยธรรมชาติ เช่น กังวลถึงความรุนแรงของคลื่นลม กังวลถึงกระแสน้ำขึ้นน้ำลง และกังวลกับภัยธรรมชาติ กังวลว่าจะสูญเสียที่ดินที่อยู่อาศัย บ้านเรือนของตนเอง

5.2) ความหวาดกลัวต่อการสูญเสียที่ดินที่อยู่อาศัยปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่ส่งผลทำให้วิถีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งชาวบ้านบางส่วนมีที่อยู่อาศัยอยู่ชายฝั่งทะเล แต่ต้องมีการถอยร่นบ้านเรือน และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้านเรือน เช่น ยกพื้นบ้านให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความสูญเสียที่ดิน ที่อยู่อาศัย หรือบางรายก็ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปยังที่อยู่ใหม่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความหวาดกลัว กลัวว่าครอบครัวจะต้องสูญเสียที่ดินที่อยู่อาศัย กลัวไม่มีที่อยู่ให้ลูกหลาน กลัวไม่มีที่ทำกิน กลัวที่ดินจะถูกน้ำกัดเซาะ และกลัวจะต้องสูญเสียเงินในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

3.2 การปรับตัวของชุมชนต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

3.2.1 การปรับตัวด้านที่อยู่อาศัย ชุมชนบ้านกระช้ำขาวริมฝั่งทะเลที่ต้องประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง บางครอบครัวต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปอาศัยอยู่ในที่ดินของวัดแทน บางครอบครัวต้องอยู่เผชิญกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ซึ่งจะต้องหาวิธีการปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นโดยการสร้างบ้านแบบยกสูงป้องกันน้ำทะเลท่วมถึงและยกของขึ้นที่สูงได้แก่ การยกพื้นบ้าน และถมดินให้สูงขึ้น เพื่อป้องกันคลื่นทะเลที่ซัดเข้าฝั่งจนกัดเซาะบ้านเรือน ที่ดิน ที่อยู่อาศัย จนได้รับความเสียหาย และเพื่อป้องกันน้ำทะเลเข้าท่วมบ้านเรือนในภาวะน้ำขึ้น และการยกสิ่งของ เครื่องใช้ ให้สูงพ้นระดับน้ำที่เคยเข้าท่วมเป็นประจำ เพื่อป้องกันน้ำทะเลเข้าท่วมบ้านเรือนในภาวะน้ำขึ้น

3.2.2 การปรับตัวด้านอาชีพ การปรับตัวด้านอาชีพต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งชุมชนบ้านกระช้ำขาว 2 ประการสำคัญ ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงอาชีพ ชุมชนบ้านกระช้ำขาวซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ทำให้ป่าชายเลนถูกคลื่นลม และกระแสน้ำกัดเซาะจนได้รับความเสียหาย ต้นไม้ถูกคลื่นซัดจนถอนรากถอนโคน ส่งผลทำให้ปริมาณสัตว์น้ำลดน้อยลงไปด้วย ส่งผลให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากสัตว์น้ำที่มีปริมาณลดน้อยลง รายได้ที่ได้รับจากการขายสัตว์น้ำไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย อีกทั้งยังเป็นรายได้ที่ไม่มีมีความมั่นคงและเพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพ คือ การเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพจากอาชีพประมงเป็นการรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับค่าจ้างที่มั่นคงกว่า ได้รับเป็นรายเดือน ทำให้สามารถนำรายได้จากการประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมมาจุนเจือให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน

2) การสร้างอาชีพเสริมรายได้ ชุมชนบ้านกระช้ำขาวประกอบอาชีพประมงชายฝั่งเป็นอาชีพหลัก ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการนำผลผลิตจากทะเลไปจำหน่าย แต่เนื่องจากผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ป่าชายเลนถูกทำลาย ทำให้สัตว์น้ำลดน้อยลง หรือบางชนิดเกิดการสูญพันธุ์ ทำให้ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพประมงเป็นอาชีพหลักมีรายได้ลดลง ไม่พอกับรายจ่าย ในภาวะเศรษฐกิจที่เพิ่มสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องมีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอจากรายจ่าย ได้แก่ การแปรรูปสินค้าทางทะเล เช่น ปลาหมึกแห้ง ปลาแห้ง และกะปิ อีกทั้งชาวบ้านชุมชนบ้านกระช้ำขาวได้รวมกลุ่มกันก่อตั้ง “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระช้ำขาว หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ” เป็นหมู่บ้านต้นแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกะปionaมายเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยมีสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ เป็นหน่วยงานที่ร่วมสนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนขึ้นซึ่งเป็นรายได้เสริมที่สามารถนำมาจุนเจือครอบครัวให้สามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2.3 การปรับตัวด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ชาวบ้านในชุมชนบ้านกระช้ำขาวจะอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชนร่วมกันจัดการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในพื้นที่ของตน โดยใช้องค์ความรู้ชุมชนที่พัฒนาขึ้นเองจากประสบการณ์ในอดีต ช่วยบรรเทาหรือแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง เช่น การปักไม้ไผ่เป็นแนวกันคลื่นยาวขนานกับแนวชายฝั่งเพื่อชะลอคลื่น เป็นต้น ซึ่งสามารถแยกเป็น 2 ประการสำคัญ ดังนี้

1) การให้ความร่วมมือกับภาครัฐ ชุมชนบ้านกระช้ำขาว อยู่ภายใต้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ซึ่งได้มีการจัดสรรงบประมาณในการดูแลป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง มีการจัดซื้อวัสดุไม้ไผ่เป็นแนวป้องกันและชะลอคลื่น โดยความร่วมมือจากชาวบ้านในชุมชนบ้านกระช้ำขาวลงมือร่วมแรงร่วมใจกันปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น ส่งผลต่อการชะลอคลื่นไม่ให้กัดเซาะชายฝั่ง ลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

2) การสร้างแนวป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้วยตัวเอง ชาวบ้านชุมชนบ้านกระช้ำขาวต้องลงทุนป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะในที่ดินและหน้าดินของตนเองด้วยวิธีการต่างๆ ตามกำลังทรัพย์ของแต่ละคน เพื่อป้องกันที่ดินไม่ให้ถูกกัดเซาะพังทลายไปในภาวะน้ำทะเลเข้าท่วมบ้านเรือน ได้แก่ การถมคันดินให้สูงขึ้น การสร้างแนวป้องกันหน้าดินจากไม้และกระเบื้องมุงหลังคา ส่วนชาวบ้านที่อยู่ติดชายฝั่งทะเลได้ใช้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะ ได้แก่ การปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น การทิ้งหิน การยกพื้นบ้านให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันบ้านเรือนและที่ดินของตนเอง

4. อภิปรายผลการวิจัย

สาเหตุของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณชุมชนบ้านกระช้ำขาวเกิดขึ้นจากสาเหตุของกระบวนการทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะพื้นที่ชายฝั่ง ได้แก่ มรสุมและพายุ ภาวะน้ำขึ้นน้ำลง และแผ่นดินทรุดตัว ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ ลีลาดี (2555) ซึ่งได้ทำการศึกษาผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่มีต่อชุมชนชายฝั่งทะเล กรณีศึกษาชุมชนชายทะเลบางขุนเทียน แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ชุมชนเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และเกิดต่อเนื่องมาเรื่อยๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ในชุมชน ด้วยสภาวะของคลื่นลมทะเลค่อนข้างรุนแรง ทำให้น้ำทะเลท่วมเข้าพื้นที่ของชาวบ้าน พื้นที่ในชุมชนทรุดตัวและเกิดน้ำท่วมเป็นประจำ

การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ 5
“สหวิทยาการและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่เอเชีย-แปซิฟิก”
วันเสาร์ที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

การปรับตัวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้านอาชีพของชาวบ้านในชุมชนบ้านกระซ้าขาว อันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงอาชีพ ซึ่งมีผลมาจากการกัดเซาะชายฝั่งได้ทำลายป่าชายเลนที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนอันเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญจนได้รับความเสียหาย ต้นไม้ถูกคลื่นซัดจนถอนรากถอนโคน ส่งผลทำให้ปริมาณสัตว์น้ำลดน้อยลง รายได้ที่ได้รับจากการขายสัตว์น้ำไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย อีกทั้งยังเป็นรายได้ที่ไม่มีความมั่นคงและเพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพจากอาชีพประมงเป็นการรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับค่าจ้างที่มั่นคงกว่า เพราะได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ทิพย์อักษร (2554) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง กรณีศึกษา : ผู้เลี้ยงกุ้งขาวแวนาไม อำเภอบางบาล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรเลิกอาชีพเลี้ยงกุ้ง เปลี่ยนจากอาชีพเลี้ยงกุ้งไปประกอบอาชีพอื่น ย้ายออกจากพื้นที่ที่กัดเซาะและไปเลี้ยงกุ้งในพื้นที่อื่น ย้ายออกจากพื้นที่ที่กัดเซาะและเลิกเลี้ยงกุ้ง หรือหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ทั้งนี้การย้ายถิ่นฐานของเกษตรกรอาจหมายถึงการสูญเสียวิถีชีวิต อาชีพ ความผูกพันกับถิ่นที่อยู่ และอาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชุมชนด้วยกัน ข้อกฎหมาย หรือมีปัญหาการเมืองตามมาได้

การปรับตัวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้านด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของชาวบ้านในชุมชนบ้านกระซ้าขาว ได้แก่ การสร้างแนวป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ของตน โดยใช้องค์ความรู้ชุมชนที่พัฒนาขึ้นเองจากประสบการณ์ในอดีต ช่วยบรรเทาหรือแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่งด้วยวิธีการต่างๆ ตามกำลังทรัพย์ของแต่ละคน เพื่อป้องกันที่ดินไม่ให้ถูกกัดเซาะพังทลายไปในภาวะน้ำทะเลเข้าท่วมบ้านเรือน ได้แก่ การถมคันดินให้สูงขึ้น การสร้างแนวป้องกันหน้าดินจากไม้และกระเบื้องมุงหลังคา ส่วนชาวบ้านที่อยู่ติดชายฝั่งทะเลได้ใช้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะ ได้แก่ การปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น การทิ้งหิน การยกพื้นบ้านให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันบ้านเรือนและที่ดินของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี จรุงรัตนพงศ์ และอารียา มนัสบุญเพิ่มพูน (2551) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการปรับตัวของครัวเรือนจากการกัดเซาะชายฝั่ง กรณีศึกษาเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า วิธีการปรับตัวของครัวเรือนเป็นแบบแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า และแบบต่างคนต่างทำ มีวิธีการปรับตัว 3 วิธี คือ วิธีการป้องกัน ได้แก่ เชื้อหิน รั้วไม้ไผ่ การยกคันดิน วิธีการถอยร่นเข้าฝั่ง และวิธีการปรับปรุงที่อยู่อาศัย

5. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การปรับตัวของชุมชนบ้านกระซ้าขาวต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความตั้งใจของผู้วิจัย และได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร.สรวรรยา ธรรมอภิพล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

6. เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2554). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการ “การติดตามและประเมินผลการฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งทะเลโดยการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น” กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามสมุทรสาครสมุทรปราการและฉะเชิงเทรา. กรุงเทพฯ: ประสัชชัชการพิมพ์.
- ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล และคณะ. (2552). โครงการศึกษาบูรณาการเชิงพื้นที่เพื่อการแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรปราการ : กรณีศึกษานำร่อง ณ บ้านขุนสมุทรจีน ต.แหลมฟ้าผ่า อ.พระสมุทรเจดีย์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บุญช่วย อรรถวรรณ. (2555). การแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น. กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานจัดการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและพื้นที่ชายฝั่งทะเล.
- พิพัฒน์ สีสาดิ. (2555). การศึกษาผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่มีต่อชุมชนชายฝั่งทะเล : กรณีศึกษาชุมชนชายทะเลบางขุนเทียน แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เรวดี จรุงรัตนพงศ์ และอารียา มนัสบุญเพิ่มพูน. (2551). “วิธีการปรับตัวของครัวเรือนจากการกัดเซาะชายฝั่งกรณีศึกษาเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร.” ร่มพฤกษ์, 27, 1 (ตุลาคม 2551-มกราคม 2552) : 1-28.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ 5
“สหวิทยาการและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่เอเชีย-แปซิฟิก”
วันเสาร์ที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

วรลักษณ์ ทิพย์อักษร. (2554). การปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งกรณีศึกษา : ผู้เลี้ยงกุ้ง
แวนาไมอำเภอปากพนังจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการประมง) ภาควิชา
การจัดการประมง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.